

Bruselj, 19. april 2024
(OR. en)

8957/24

SOC 284
GENDER 66
ECOFIN 450
JAI 637

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.: 7623/1/24 REV 1

Zadeva: Osnutek sklepov Sveta o ekonomskem opolnomočenju in finančni neodvisnosti žensk kot poti do dejanske enakosti spolov
– *odobritev*

1. Predsedstvo je pripravilo osnutek sklepov Sveta z naslovom „Ekonomsko opolnomočenje in finančna neodvisnost žensk kot pot do dejanske enakosti spolov“.
2. Skepi temeljijo na poročilu Evropskega inštituta za enakost spolov (v nadaljnjem besedilu: EIGE) z naslovom „Financial independence and gender equality: joining the dots between income, wealth and power“ (Finančna neodvisnost in enakost spolov: povezovanje dohodka, premoženja in moči) iz dokumenta 9019/24.
3. Delovna skupina za socialna vprašanja je sklepe obravnavala 29. februarja, 18. marca in 12. aprila 2024.
4. Dosežen je bil načelni dogovor o osnutku besedila iz priloge k temu dopisu.

5. Odbor stalnih predstavnikov naj:

- se seznaniti s poročilom inštituta EIGE iz dok. 9019/24 ter
 - osnutek sklepov iz priloge k temu dopisu posreduje Svetu EPSCO v odobritev na seji 7. maja 2024.
-

**Ekonomsko opolnomočenje in finančna neodvisnost žensk
kot pot do dejanske enakosti spolov
- Osnutek sklepov Sveta¹**

OB PRIZNAVANJU naslednjega:

1. Enakost spolov in človekove pravice so osnovne evropske vrednote. Enakost med ženskami in moškimi je temeljno načelo Evropske unije, zapisano v Pogodbah in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
2. Enake možnosti in enakost spolov, vključno z enakim obravnavanjem in enakimi možnostmi v zvezi z udeležbo na trgu dela, pogoji za zaposlitev, poklicnim napredovanjem, pridobitvijo pokojninskih pravic, enakim plačilom za delo enake vrednosti ter usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja, so priznane v načelih 2, 3, 9 in 15 evropskega stebra socialnih pravic, ki so ga Evropski parlament, Svet in Komisija razglasili leta 2017.
3. V Pekinških izhodiščih za ukrepanje, ki so jih Združeni narodi sprejeli na 4. svetovni konferenci o ženskah leta 1995, je pojem „ženske in gospodarstvo“ (področje F), vključno s spodbujanjem ekonomske neodvisnosti žensk, opredeljen kot eno od dvanajstih ključnih problemskih področij. V teh izhodiščih je navedeno, da bi morali vlade in drugi akterji pri obravnavanju tega problemskega področja spodbujati dejavno in prepoznavno politiko vključevanja vidika spola v vse politike in programe.

¹ Sklepi so bili oblikovani v okviru pregleda izvajanja Pekinških izhodišč za ukrepanje, pri čemer je bil poseben poudarek na ključnem področju F (ženske in gospodarstvo).

4. Konvencija ZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (CEDAW), katere pogodbenice so vse države članice, poziva k sprejetju ukrepov za odpravo diskriminacije žensk na področju gospodarskega življenja, predvsem v zvezi s pravico do bančnih posojil, hipotek in drugih oblik finančnih posojil.

OB OPOZARJANJU na naslednje:

5. Svet je leta 2019 pozval Evropsko komisijo in države članice, naj „spodbujajo ekonomsko neodvisnost žensk ter trajnostno in vključujočo gospodarsko rast“ ter „namenijo večji poudarek enakosti spolov na različnih stopnjah procesa evropskega semestra, vključno z dodelavo že obstoječih kazalnikov enakosti spolov ter po potrebi oblikovanjem novih, pa tudi nadaljnjim razvojem zbiranja podatkov, razčlenjenih po spolu, ter statističnih metod in analize za spremljanje napredka pri zagotavljanju enakosti spolov“.²
6. Svet je leta 2023 pozval Evropsko komisijo in države članice, naj priznajo plačano in neplačano skrbstveno delo ter „spodbujajo mobilizacijo in učinkovito uporabo virov in sredstev EU za podporo izvajanju evropske strategije oskrbe in priporočil Sveta o dolgotrajni oskrbi ter vzgoji in varstvu predšolskih otrok, da bi pospešili prehod s sistemov oskrbe na celostne, na posameznika usmerjene modele v skupnosti ter tako povečali zavedanje o pomenu oskrbe ter odpravili predsodke in spolne stereotipe“.³

² Dok. 14938/19.

³ Dok. 16094/1/23 REV 1.

7. Svet je leta 2023 Evropsko komisijo tudi pozval, naj „zagotovi, da bodo vidiki enakosti spolov vključeni v izvajanje proračuna EU, da bi odpravili trdovratne razlike med spoloma, predvsem s finančnimi ukrepi za spodbujanje enakosti spolov in ekonomskega opolnomočenja žensk v skladu z ustreznimi programi porabe v večletnem finančnem okviru, pa tudi s celovitim izvajanjem metodologije Evropske komisije za spremljanje odhodkov za enakost spolov v proračunu EU“, ter „zagotovi predstavitev statističnih podatkov, razčlenjenih po spolu, v vseh poročilih Komisije“⁴.
8. V uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost je poudarjeno, da je treba vlagati v trdno infrastrukturo za oskrbo, da bi zagotovili enakost spolov in ekonomsko opolnomočenje žensk ter da bi vzpostavili odporne družbe, se borili proti prekarnim razmeram v sektorjih, v katerih prevladujejo ženske, spodbudili ustvarjanje delovnih mest, preprečili revščino in socialno izključenost ter da bi pozitivno vplivali na bruto domači proizvod (BDP), saj to več ženskam omogoča, da opravljajo plačano delo⁵.
9. Glede na študijo o gospodarskih koristih enakosti spolov v Evropski uniji, ki jo je izvedel Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), bi izboljšanje enakosti spolov – tudi z ekonomskim opolnomočenjem žensk – do leta 2050 privedlo do 9,6-odstotnega povečanja BDP v EU.⁶

⁴ Dok. 9684/23.

⁵ UL L 57, 18.2.2021, str. 17–75.

⁶ *Economic benefits of gender equality in the European Union (Gospodarske koristi enakosti spolov v Evropski uniji)*, str. 2.

OB UGOTAVLJANJU naslednjega:

10. „Uspevanje v spolno enakostnem gospodarstvu“ je strateška prednostna naloga strategije Komisije za enakost spolov za obdobje 2020–2025, v kateri je poudarjeno, da bi morali imeti „ženske in moški v vsej svoji raznolikosti enake možnosti za uspeh in ekonomsko neodvisnost, enako plačilo za delo enake vrednosti, enak dostop do financiranja ter prejemati pravične pokojnine“.⁷
11. EIGE je v svojem poročilu z naslovom „Finančna neodvisnost in enakost spolov v EU: povezovanje dohodka, premoženja in moči“ predstavil dokaze o neenakostih med spoloma v smislu finančne neodvisnosti v EU s posebnim poudarkom na tem, kako je bil doslej opredeljen koncept finančne neodvisnosti, in analizira škodljive posledice finančne odvisnosti, vključno z ekonomskim nasiljem⁸.
12. EIGE opredeljuje ekonomsko in finančno opolnomočenje žensk kot „proces, s katerim ženske pridobijo moč in nadzor nad svojim življenjem ter pridobijo sposobnost sprejemanja strateških odločitev“. Finančno neodvisnost opredeljuje kot večdimenzionalni koncept, ki zajema dohodek, premoženje in moč/nadzor, da bi celoviteje zajeli številne vidike neenakosti med spoloma.

⁷ Glej dok. 6678/20.

⁸ EIGE (2024), *Financial independence and gender equality* (Finančna neodvisnost in enakost spolov), (dok. 9019/24, str. ix-xiv in str. 15).

13. Še vedno obstajajo razlike med spoloma na škodo žensk, kar zadeva zaposlovanje, plačo, zaslužek in dohodek, tudi pokojnine, ter oskrbo, premoženje in dostop do posojil⁹. Vrzeli izhajajo iz horizontalne in vertikalne spolne segregacije ter manjše udeležbe žensk na trgu dela. Ženske so prekomerno zastopane v delu s krajšim delovnim časom in slabo plačanih sektorjih zaradi ovir, povezanih s spolom, in spolnih stereotipov.
14. Neenaka delitev neplačanega skrbstvenega in gospodinjskega dela med ženskami in moškimi prav tako postavlja ženske v slabši položaj, saj ovira enakopravno udeležbo žensk na trgu dela ter negativno vpliva na njihov zaslužek in finančno neodvisnost¹⁰. Leta 2022 je razlika v plačilu med spoloma v EU še vedno znašala približno 12,7 %. EIGE ocenjuje, da je razlika v premoženju med spoloma pri samskih odraslih, starih od 18 do 60 let, v osmih državah članicah 32 %, pri čemer se ocene po posameznih državah gibljejo od 8 % do 49 %¹¹. Razlika v pokojninah med spoloma, ki je bila leta 2022 ocenjena na 26,1 %, povečuje ranljivost žensk glede stopnje tveganja revščine.
15. Glede na študijo inštituta EIGE so razlike med spoloma pri zaposlovanju, plačah, zaslužkih, dohodkih in premoženju še posebej izrazite pri nekaterih skupinah žensk, vključno z ženskami v enostarševskih gospodinjstvih, starejšimi ženskami, ženskami z migrantskim ozadjem in ženskami z vzdrževanimi otroki¹². Druge ranljive skupine žensk so ženske, ki so žrtve nasilja, Rominje, invalidke in ženske, ki bežijo pred rusko vojno agresijo v Ukrajini in pred nasilnimi konflikti v drugih delih sveta.
16. V poročilu je ugotovljeno, da je finančna neodvisnost povezana z življenjskim ciklom, obenem pa je del začaranega kroga: „zaradi pomanjkanja finančne neodvisnosti je težje izkoristiti priložnosti, ki bi okrepile finančno neodvisnost“¹³.

⁹ EIGE (2024), *Financial independence and gender equality* (Finančna neodvisnost in enakost spolov), (dok. 9019/24, str. 78).

¹⁰ EIGE (2023), *A Better Work–Life Balance: Bridging the gender care gap* (Boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja: Premostitev spolne vrzeli pri oskrbi).

¹¹ EIGE (2024), *Financial independence and gender equality* (Finančna neodvisnost in enakost spolov), (dok. 9019/24, str. 35).

¹² EIGE (2024), *Financial independence and gender equality* (Finančna neodvisnost in enakost spolov), (dok. 9019/24, str. 79).

¹³ Prav tam, str. 63 in 64.

17. Glede na skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024 lahko zasnova obdavčitve spodbuja večjo enakost spolov na trgu dela, tudi z odpravo skupne obdavčitve, saj je 78 % prejemnikov drugega dohodka v gospodinjstvu v EU žensk. V poročilu je poudarjeno, da skupni progresivni davčni sistemi lahko negativno vplivajo na vstop prejemnikov drugega dohodka v gospodinjstvu na trg dela in število opravljenih ur, saj ustvarjajo visoko mejno davčno obremenitev¹⁴. Kot je potrdil inštitut EIGE, obdavčitev zato pomembno vpliva na finančno neodvisnost žensk¹⁵.
18. Pomanjkanje finančne neodvisnosti povečuje tveganje revščine ali socialne izključenosti žensk, domneva o enakomerni porazdelitvi sredstev v gospodinjstvu pa lahko zakrije dejanski obseg razlik med spoloma v revščini in pomanjkanju.
19. Statistični podatki o dohodkih, ki so trenutno na voljo, ne omogočajo analize enakosti spolov v celoti, saj ne zagotavljajo podatkov za vsakega člana gospodinjstva ali ne odražajo razlik med ženskami in moškimi¹⁶. Manjkajo tudi razčlenjeni podatki o premoženju in prihrankih. Zato je delež dohodka žensk v gospodinjstvu običajno precenjen, tveganje revščine in materialne prikrajšanosti pa je podcenjeno.

¹⁴ Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024, str. 57.

¹⁵ EIGE (2024), *Financial independence and gender equality* (Finančna neodvisnost in enakost spolov), (dok. 9019/24, str. xii-xiii in 54–56).

¹⁶ Eurostat. *EU statistics on income and living conditions (EU-SILC) methodology – monetary poverty of elderly people* (Metodologija statistike EU o dohodku in življenjskih razmerah (EU-SILC) – dohodkovna revščina starejših).

20. Glede na študijo inštituta EIGE je finančna odvisnost povezana z vrsto negativnih rezultatov, vključno s slabšim telesnim in duševnim zdravjem ter manj priložnostmi za izobraževanje, plačano zaposlitev in podjetniške dejavnosti. Poleg tega lahko finančna odvisnost žensk od njihovih partnerjev ženskam prepreči, da bi zapustile ali prekinile nasilne odnose, s čimer se poveča tveganje, da bodo izpostavljene nasilju s strani intimnega partnerja. Raziskava Eurostata o nasilju nad ženskami na podlagi spola in drugih oblikah medosebnega nasilja (EU-GBV) kaže na razširjenost ekonomskega nasilja, saj 4–18 % žensk navaja, da jim partner prepoveduje delo ali nadzoruje družinske finance in pretirano nadzoruje njihove stroške.
21. Ti sklepi temeljijo na že opravljenem delu in političnih zavezah, ki so jih na tem področju izrazili Svet, Komisija in Evropski parlament ter zadevni deležniki, med drugim v dokumentih iz Priloge.

SVET EVROPSKE UNIJE POZIVA DRŽAVE ČLANICE, naj v skladu s svojimi pristojnostmi:

22. sistematično vključujejo vidik enakosti spolov v področje ekonomskih in finančnih politik in zakonodaje, predvsem:
- a) z nadaljnjim izboljšanjem udeležbe žensk na trgu dela, predvsem tistih, ki želijo vstopiti ali ponovno vstopiti na trg dela oziroma na njem ostati, na primer s sistemom davkov in socialnih prejemkov, predvsem z uvedbo spodbud in odpravo odvračilnih dejavnikov, še posebej za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu. To bi lahko med drugim vključevalo ukrepe v zvezi s skupno obdavčitvijo¹⁷, kot je navedeno v skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2024;
 - b) z zagotavljanjem podpore ženskam, ki upošteva vidik spola, da se jim olajša vstop ali ponovni vstop na trg dela, na primer z zagotavljanjem programov usposabljanja za krepitev vloge žensk in izboljšanje njihovih spretnosti na trgu dela;
 - c) s spodbujanjem nadaljnjih raziskav in izboljšanjem razpoložljivosti podatkov, razčlenjenih po spolu, na področju fiskalnih politik ter preučevanjem možnosti za ocenjevanje in pojasnjevanje neenakosti znotraj gospodinjstev. Kadar je to izvedljivo in ustrezno, bi bilo treba podatke razčleniti tudi po starosti, invalidnosti, sestavi gospodinjstva ali izvoru;
 - d) z odpravljanjem razlik med spoloma pri oskrbi s spodbujanjem enakopravne delitve neplačanega skrbstvenega dela in gospodinjstevskih obveznosti med ženskami in moškimi, predvsem z zagotavljanjem dostopne, cenovno sprejemljive in visokokakovostne infrastrukture in storitev vzgoje in varstva predšolskih otrok ter dolgotrajne oskrbe, v skladu s priporočili Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ter dolgotrajni oskrbi;
 - e) z izmenjavo dobrih praks v zvezi z analizo, ki upošteva vidik spola, na področju pravnih okvirov in premoženjskih ureditev zakonskih zvez in zunajzakonskih skupnosti ter njihovega prenehanja, ob upoštevanju predvsem njihovega vpliva na finančno neodvisnost žensk in moških ter tveganja ekonomskega nasilja;

¹⁷ Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024, str. 12 ter str. 57 in 58.

- f) s prizadevanjem za zagotovitev, da bodo pokojninski sistemi vključevali vidik enakosti spolov ter da bodo imeli zadostno in ustrezno kritje in ravni prejemkov, da bodo pravične, ter da bodo prispevali k preprečevanju revščine in socialne izključenosti v starosti, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti položaju oseb, ki so prekinile poklicno pot zaradi oskrbe vzdrževanih družinskih članov ali so bile na dopustu iz zdravstvenih razlogov. Pomembno je, da se pri takšnih sistemih upošteva razvoj sodobne družbe in njene spreminjajoče se oblike zunajzakonske skupnosti, da bi dosegli večjo enakost spolov, obenem pa zagotovili vzdržnost pokojninskih sistemov;
 - g) s spodbujanjem in razvojem zbiranja in analize podatkov, razčlenjenih po spolu, o individualiziranem dohodku ter transferjih med gospodinjstvi in v gospodinjstvu;
 - h) s spodbujanjem, razvojem in izvajanjem strategij za izboljšanje uravnotežene zastopanosti spolov pri odločanju v vseh sektorjih, predvsem s strategijami za povečanje števila žensk v ekonomskem in finančnem sektorju ter postopkih odločanja na vseh stopnjah in vseh ravneh;
23. zagotavljajo priložnosti za izobraževanje in usposabljanje, da bi vsem dekletom in fantom, ženskam in moškim, ki živijo v različnih razmerah in pogojih, omogočili pridobitev ali izboljšanje izobrazbe in usposabljanja, vključno s finančno pismenostjo z namenom izboljšanja njihovih možnosti za zagotavljanje in ohranjanje finančne neodvisnosti;

24. spodbujajo priložnosti za vseživljenjsko učenje in usposabljanje, ki upoštevajo vidik spola in so namenjene izboljšanju finančnega in digitalnega znanja ter spretnosti, na primer matematične in splošne pismenosti, za ženske vseh starosti, vključno z vajeništvom, spletnim usposabljanjem ali drugimi načini, pri katerih se, tudi s presečnega vidika, upoštevajo različne prikrajšanosti, s katerimi se morda soočajo (npr. izključenost s trga dela, nezmožnost dostopa do finančnih storitev ali seznanjenost z njimi, pomanjkanje moči in nadzora ter digitalni razkorak po spolu);
25. podpirajo ukrepe za spodbujanje podjetništva žensk, njihovega lastništva podjetij in dostopa do finančnih virov, vključno z namenskimi programi vzajemnega učenja;
26. spodbujajo usklajeno sodelovanje med institucijami in akterji na trgu dela, pa tudi socialnimi in finančnimi institucijami ter institucijami na področju izobraževanja in usposabljanja, tako v zasebnem kot javnem sektorju, da bi z vidika spola dosegli celovitejše razumevanje dejavnikov, pomembnih za finančno neodvisnost in vedenje (tj. zbiranje pokojninskih pravic; tveganje nasilja na podlagi spola, vključno z ekonomskim nasiljem; strategije in tveganja finančne diverzifikacije itd.);
27. spodbujajo vključevanje zasebnega sektorja v spodbujanje enakih možnosti in ekonomskega opolnomočenja žensk, tudi z ustvarjanjem delovnih okolij, ki dajejo prednost enakosti spolov in vključevanju, ter z drugimi ukrepi za spodbujanje finančne neodvisnosti žensk;
28. zagotovijo, da akcijski načrti proti nasilju na podlagi spola iz direktive o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini¹⁸ vključujejo ciljno usmerjene ukrepe za boj proti ekonomskemu nasilju in podporo ženskam pri njihovem ponovnem vključevanju v družbo in poklic.

¹⁸ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, (COM(2022) 105).

29. zagotovijo usklajeno usmerjanje nacionalne politike za preprečevanje ekonomskega nasilja in prisilnega nadzora v vseh oblikah, vključno na primer z ukrepi za reševanje problema posojil in dolgov, ki jih je v imenu gospodinjstva najel eden od partnerjev brez soglasja drugega partnerja;
30. spodbujajo razpoložljivost kakovostnih in dostopnih storitev finančnega in zaposlitvenega svetovanja za žrtve nasilja v družini, predvsem za tiste, ki so doživele ekonomsko nasilje ali zlorabo;
31. ozaveščajo, predvsem mlade, o zdravih, nenasilnih in enakih pristopih do obravnavanja finančnih zadev med intimnima partnerjema;
32. zagotovijo raziskave, ki upoštevajo vidik spola, in si prizadevajo za zbiranje, analizo in sporočanje upravnih in anketnih podatkov, razčlenjenih po spolu, o ekonomskem nasilju in njegovih povezavah s finančno odvisnostjo in neodvisnostjo, ob upoštevanju minimalnih standardov za zbiranje podatkov o nasilju nad ženskami, kot so določeni v prihodnji direktivi o nasilju nad ženskami;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO IN DRŽAVE ČLANICE, naj v skladu s svojimi pristojnostmi ter ob upoštevanju vloge in avtonomije socialnih partnerjev:

33. okrepijo ukrepe za doseganje ciljev Pekinških izhodišč za ukrepanje in izvajanje agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030, in sicer:
- a) s prizadevanjem za odpravo razlik v plačilu med spoloma, tudi s pravočasnim in učinkovitim prenosom in izvajanjem direktive o preglednosti plačil;
 - b) z uporabo dvojnega pristopa k enakosti spolov z izvajanjem posebnih politik in ukrepov za enakost spolov in sistematičnim vključevanjem vidika enakosti spolov v vse socialne, finančne in gospodarske politike, programe in proračune, da bi odkrili in učinkovito zmanjšali razlike med spoloma na teh področjih;
 - c) z razvijanjem in razširjanjem nasvetov ali smernic za ekonomsko opolnomočenje in finančno neodvisnost žensk ter razvoj ustreznih kampanj ozaveščanja, ki v zvezi s tem vključujejo pristojne subjekte, kot so organi za enakost ali strokovnjaki;
 - d) z nadaljnjim izboljševanjem ravnovesja med poklicnim, družinskim in zasebnim življenjem z učinkovitim izvajanjem in uporabo direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, evropske strategije oskrbe in priporočil Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ter dolgotrajni oskrbi, predvsem da bi olajšali udeležbo žensk na trgu dela;
 - e) z razmislekom o nadaljnjih ukrepih za ukrepanje proti ekonomskemu nasilju s širšim ciljem učinkovite odprave vseh oblik nasilja in diskriminacije na podlagi spola, predvsem večplastne diskriminacije, vključno s presečno diskriminacijo;
34. spodbujajo ukrepe za podporo žrtvam nasilja v družini, vključno z ukrepi za pomoč tem žrtvam, da ohranijo ali pridobijo finančno neodvisnost, kot so ukrepi za pomoč pri ohranjanju zaposlitve ali ukrepi za zagotavljanje plačanega dopusta;

35. si skupaj z Odborom za socialno zaščito (SPC) in Odborom za zaposlovanje (EMCO) prizadeva za razvoj usklajenih in redno razčlenjenih podatkov o premoženju posameznika, razčlenjenih po spolu in drugih presečnih socialnih značilnostih, ter preuči možnost, da te podatke v prihodnosti vključi v raziskavo EU-SILC;
36. v ustrezne raziskave EU vključijo vprašanja o dohodkih in odhodkih na ravni posameznika, združevanju in delitvi dohodka, razčlenjeno po spolu in vrsti dohodka ter po potrebi glede na druge ustrezne spremenljivke;
37. upoštevajo in razširjajo rezultate prihodnje evropske študije na podlagi raziskave EU o nasilju na podlagi spola in drugih oblikah medosebnega nasilja, ki jo usklajuje Eurostat in podpirata EIGE in Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA);
38. olajšajo vzajemno učenje in spodbujajo dobre prakse med akterji, vključenimi v spodbujanje ekonomskega opolnomočenja in finančne neodvisnosti žensk ter reševanje problema ekonomskega nasilja;
39. se še naprej borijo proti spolnim stereotipom, seksizmu, spolnim vlogam in spolnim normam, vključno s tistimi, ki moškim običajno namenjajo prevladujočo vlogo pri sprejemanju finančnih odločitev, ter podpirajo ciljno usmerjene programe, namenjene vključevanju moških in fantov v boj proti spolnim stereotipom in diskriminaciji; spodbujajo enakomerno porazdelitev neplačanega skrbstvenega in gospodinjskega dela med ženskami in moškimi brez stereotipov; spodbujajo dekleta, fante, ženske in moške, da izberejo področja izobraževanja in poklice v skladu s svojimi sposobnostmi in spretnostmi, ne na podlagi spolnih stereotipov, da bi povečali delež moških v poklicih, kot sta varstvo in predšolska vzgoja, kjer so ženske trenutno prekomerno zastopane, ter povečali udeležbo žensk na področjih STEM¹⁹;

¹⁹ Naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika.

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, naj:

40. podpira raziskave o vprašanju finančne neodvisnosti žensk kot večdimenzionalnega koncepta, ki zajema dohodek, premoženje in moč oziroma nadzor, da bi celoviteje zajeli številne vidike neenakosti med spoloma;
41. si prizadeva za razvoj standardnih kazalnikov za spremljanje finančne neodvisnosti v sodelovanju z EIGE in s prispevki Eurostata za razpravo v odborih SPC in EMCO; vključi ustrezne kazalnike finančne neodvisnosti v morebitne prihodnje vseevropske raziskave o nasilju na podlagi spola in nasilju v družini;
42. podpira države članice pri razvoju in izvajanju učinkovitih strategij za bolj uravnoteženo zastopnost spolov v ekonomskem in finančnem sektorju ter pri odločanju, predvsem s spremljanjem pravilnega izvajanja in uporabe direktive o zagotavljanju uravnotežene zastopnosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepih;
43. še naprej podpira države članice pri načinih, na katere lahko nacionalni sistemi davčnih ugodnosti delujejo kot finančne spodbude za zaposlovanje prejemnikov drugega dohodka v gospodinjstvu ali odvrtaajo od njega,²⁰ tudi s pobudami, katerih cilj je zmanjšati neenako finančno breme obdavčitve za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu, kot je na primer spodbujanje individualizacije shem davka na dohodek;
44. okrepi vključevanje načela enakosti spolov v ekonomske politike EU, tudi v evropski semester;
45. spodbuja nadaljnje raziskave in zbira podatke, razčlenjene po spolu, o skrbstveni ekonomiji, potrebah po oskrbi in oskrbovalskih poklicih ter o statusu formalnih in neformalnih oskrbovalcev ter njihovih delovnih pogojih, v skladu z evropsko strategijo oskrbe;

²⁰ Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024, str. 57 in 58.

Gl. na primer:

Rastrigina, O., Verashchagina, A., *Secondary earners and fiscal policies in Europe* (Prejemniki drugega dohodka v gospodinjstvu in fiskalne politike v Evropi), študija, ki jo je naročila Evropska komisija, Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike, Urad za publikacije, 2015, URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a48ea2ce-7eef-4106-afe2-692a9de13d5e>; in

Evropska komisija, Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve, *The Macro-Economic Benefits of Gender Equality* (Makroekonomske koristi enakosti spolov), Economic Brief 071, marec 2022, URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/e1e9946c-6b83-4df5-ae38-8baadeb22bee_en?filename=eb071_en.pdf.

46. še naprej spremlja napredek v zvezi z zakonodajo, politikami in ukrepi za zmanjšanje razlik v plačah in pokojninah med spoloma na podlagi obstoječih procesov, predvsem prek triletnega poročila o ustreznosti pokojnin, ter nadaljuje izmenjavo dobrih praks na tem področju;
47. podpira financiranje programov izobraževanja in usposabljanja, ki upoštevajo vidik spola, za izboljšanje finančnega znanja in spretnosti, vključno z matematično, finančno in digitalno pismenostjo, s poudarkom na ženskah in dekletih;
48. vzpostavi kampanje ozaveščanja o novih pravicah delavcev v direktivi o preglednosti plačil in direktivi o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, da se zagotovi, da bodo državljani poznali svoje pravice in jih lahko uveljavljali;
49. spremlja napredek in ozaveščenost ter izmenjuje dobre prakse v zvezi s politikami za odpravo razlik med spoloma, predvsem v zvezi s Priporočilom Sveta o zadostnem minimalnem dohodku ter evropsko strategijo oskrbe, vključno s priporočili Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ter o dolgotrajni oskrbi, pa tudi v zvezi z direktivami o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, minimalnih plačah in preglednosti plačil;
50. nadaljuje delo na področjih, opredeljenih v strategiji za enakost spolov za obdobje 2020–2025, in zagotovi, da bo dolgoročna strateška zaveza za spodbujanje enakosti spolov po letu 2025 ohranjena in dodatno okrepljena, in sicer na podlagi odločnega nadaljnjega dela na ravni institucij, vključno z novo strategijo, ki bo določala prednostne naloge na ravni EU in služila kot vodilo za ukrepanje na nacionalni ravni.

Referenčni dokumenti

1. Medinstitucionalni akti EU

Evropska komisija, Generalni sekretariat, *Evropski steber socialnih pravic*, Urad za publikacije, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2792/95934>

Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024 (6073/24)

2. Zakonodaja EU

Direktiva (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU (UL L 188, 12.7.2019, str. 79–93).

Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17–75)

Direktiva (EU) 2022/2381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepov (UL L 315, 7.12.2022, str. 44–59).

Direktiva (EU) 2023/970 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o krepitevi uporabe načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske s preglednostjo plačil in mehanizmi za izvrševanje (UL L 132, 17.5.2023, str. 21–44)

3. Svet

Sklepi Sveta z dne 13. junija 2019 o odpravljanju plačne vrzeli med spoloma: ključne politike in ukrepi (dok. 10349/19)

Sklepi Sveta z dne 24. oktobra 2019 o ekonomiji blaginje (dok. 13432/19)

Sklepi Sveta z dne 10. decembra 2019 o gospodarstvih EU z zagotovljeno enakostjo spolov: pot naprej (dok. 14938/19)

Sklepi Sveta z dne 1. decembra 2020 o odpravljanju razlik med plačami moških in žensk: vrednotenje in delitev plačanega dela in neplačanega skrbstvenega dela (dok. 13584/20)

Priporočilo Sveta o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe (UL C 476, 15.12.2022, str. 1)

Priporočilo Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok: barcelonska cilja za leto 2030 (UL C 484, 20.12.2022, str. 1)

Sklepi Sveta z dne 12. junija 2023 o vključevanju vidika enakosti spolov v politike, programe in proračune (dok. 9684/23)

Sklepi Sveta z dne 29. novembra 2023 o prehodu sistemov oskrbe v celotnem življenjskem obdobju na celostne, na posameznika usmerjene modele v skupnosti, ki vključujejo vidik spola (dok. 16094/1/23 REV 1)

4. Evropska komisija

Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 6678/20. (Referenčni dokument Komisije: COM(2020) 152 final)

A European Care Strategy for caregivers and care receivers (Evropska strategija oskrbe za oskrbovalce in oskrbovance) (2022) (Referenčni dokument Komisije: COM(2022) 440 final)

Sklep Komisije z dne 17. septembra 2012 o Eurostatu (2012/504/EU).

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, COM(2022) 105 final;

EU statistics on income and living conditions (EU-SILC) methodology – monetary poverty of elderly people (Metodologija statistike EU o dohodku in življenjskih razmerah (EU-SILC) – dohodkovna revščina starejših), Eurostat, 2022.

Gender Pension Gap by age group (Razlika v pokojninah med spoloma po starostnih skupinah), Eurostat, 2022.

Gender pay gap statistics (Statistični podatki o plačni vrzeli med spoloma), Eurostat, 2023.

5. Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE)

Gender Impact Assessment: Gender Mainstreaming Toolkit (Ocena učinka na enakost spolov: nabor orodij za vključevanje vidika spola), 2016.

Economic benefits of gender equality in the European Union (Gospodarske koristi enakosti spolov v Evropski uniji), 2023.

Boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja: premostitev spolne vrzeli pri oskrbi, 2023.

Finančna neodvisnost in enakost spolov: povezovanje dohodka, premoženja in moči (9019/24)

6. Združeni narodi

The Beijing Declaration and Platform for Action (UN agenda for gender equality and women's empowerment) (Pekinška deklaracija in Izhodišča za ukrepanje (program ZN za enakost spolov in krepitev vloge žensk)

Konvencija ZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (CEDAW)
